

Nieuwe resultaten voor Included project

Het is een spannende tijd voor het Erasmus+ project "[INCLUDED: Inclusive sex-ed through creative methods](#)", aangezien het project nu zijn einde nadert en het partnerschap de laatste hand legt aan twee belangrijke resultaten die binnenkort gepubliceerd zullen worden:

- **De e-learning cursus voor leerkrachten** ter ondersteuning van het onderwijs van inclusieve seksuele voorlichting op scholen (al beschikbaar in de pilot versie op <https://includedproject.eu/training/>);
- **De gids voor scholen** om het gezin op te nemen in seksuele voorlichtingsprogramma's (binnenkort beschikbaar).

De e-learning cursus is ontworpen om leerkrachten te ondersteunen bij het bevorderen van seksuele voorlichting aan hun leerlingen. De cursus is ontwikkeld om docenten te voorzien van hulpmiddelen en hen tegelijkertijd aan te moedigen na te denken over hun eigen houding en vooroordelen ten opzichte van seksualiteit en de waarden en normen die de maatschappij zelf uitdraagt, omdat deze hun benadering van seksuele voorlichting kunnen beïnvloeden. Deze factor is uiterst belangrijk aangezien leerkrachten door leerlingen vaak worden gezien als rolmodellen en referentiefiguren.

De gids voor scholen werd daarentegen opgesteld met als doel een fundamentele dialoog tussen gezinnen en het schoolsysteem te bevorderen, ouders te ondersteunen om een actieve en effectieve rol te spelen in de seksuele opvoeding van hun kinderen en samen te werken met scholen om positieve en gedeelde leerresultaten te bereiken.

Om de twee resultaten zo goed mogelijk te ontwikkelen, hebben de partners deze instrumenten in hun eigen land getest om hun activiteiten te testen en de mening te verzamelen van de belangrijkste doelgroepen van het project: leerkrachten, gezinnen en leerlingen. Deze ervaringen maakten het mogelijk om feedback en opmerkingen te verzamelen, die nuttig waren om de ontwikkelde resultaten te verbeteren en het welzijn van alle betrokkenen te ondersteunen.

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die uitsluitend de standpunten van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

We laten u graag achter met enkele verslagen van de pilot ervaringen van de implementatie van de activiteiten met leerkrachten en ouders.

Hoe was de ervaring in Italië?

In Italië namen de leerkrachten en opvoeders die betrokken waren bij de pilot van de e-learning cursus ook deel aan de cursus voor gezinnen en scholen, waardoor een continuïteit en verrijking van hun vaardigheden in inclusieve seksuele voorlichting ontstond.

In totaal namen 32 deelnemers deel, waaronder opvoeders, ondersteunende leerkrachten, vakleerkrachten en universiteitsstudenten die geïnteresseerd waren in de onderwerpen. Na een eerste bijeenkomst op Zoom om de activiteiten te introduceren, voltooiden ze zelfstandig de e-learning cursus en lieten ze feedback en commentaar achter. Hieruit bleek een algemene waardering voor de cursus en de voorgestelde methoden, die hen in staat stelde na te denken over hun eigen ideeën en overtuigingen over seks en seksualiteit en hoe deze van invloed zouden kunnen zijn op het geven van seksuele voorlichting aan leerlingen.

De pilot van het traject dat leidde tot de productie van de Gids omvatte het testen van activiteiten met leerkrachten en gezinnen en in Italië waren 43 deelnemers betrokken. Ze genoten allemaal van de voorgestelde activiteiten en waardeerden vooral de interactieve modus waardoor ze goed in groepen konden werken en hun ideeën en ervaringen konden delen in een sfeer van niet-oordelen en respect voor anderen. Het pad was juist ontworpen om een dialoog te creëren tussen professionals en tussen gezinnen, om persoonlijke reflectie en een groter bewustzijn van seksuele opvoedingsthema's te bevorderen.

De grote betrokkenheid en het enthousiasme voor de programma's die we hebben voorgesteld, bewijst dat er een zeer gevoelde en dringende behoefte is aan aandacht voor deze kwesties, die tot op heden onvoldoende aandacht krijgen.

Hier zijn enkele opmerkingen van deelnemers die we hebben verzameld:

"Ik vond het erg nuttig vanuit het oogpunt van nadenken en reflecteren over jezelf als opvoeder".

"De cursus was echt nuttig voor het vergroten van het bewustzijn en het creëren van een dialoog over deze kwesties".

"Ik vond het leuk dat ik betrokken raakte bij verschillende activiteiten die me hielpen na te denken over mijn waarden, grenzen, standpunten, vaardigheden om seksuele voorlichting te geven."

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Hoe was de ervaring in Griekenland?

In Griekenland waren twintig (20) leerkrachten/personeelsleden van middelbare scholen betrokken bij de e-learning cursus. Ze vonden het erg nuttig om de e-learning cursus in hun eigen tijd en ruimte te volgen. Ze vonden ook dat de e-cursus aanzienlijk bijdroeg aan het vergaren van kennis over de belangrijkste onderwerpen van het project en aan het bieden van ondersteuning en meer inzicht in de noodzaak van het toepassen van seksuele opvoedingsprogramma's op middelbare scholen. Virtuele bijeenkomsten met de directeuren en docenten/schoolmedewerkers van de scholen die deelnamen aan de pilot en de mogelijkheid om verder te communiceren met docenten/schoolmedewerkers die betrokken waren bij de e-cursus waren erg nuttig bij het bespreken van onderwerpen en het bieden van ondersteuning.

De pilot was zeer succesvol: er deden vijftientwintig deelnemers mee. Het waren allemaal Griekse burgers uit stedelijke gebieden en universitair geschoold. De groep bestond uit leerkrachten, ouders en schoolpersoneel (psychologen, een schoolverpleegkundige en maatschappelijk werkers) van twee scholen voor algemeen onderwijs en één school voor speciaal onderwijs. De deelnemers werden geselecteerd via het netwerk van onze scholen en leerkrachten en er deden zich geen moeilijkheden voor. Ze verklaarden dat ze erg tevreden waren met de ervaring en met het algemene ontwerp van de pilot. Ze deden nieuwe kennis op, ontmoetten nieuwe collega's, wisselden ideeën uit, bespraken uitdagende onderwerpen en hadden plezier. Ze genoten van de activiteiten, leerden nieuwe dingen en geloofden dat ze gemotiveerd waren om hun manier van denken over seksuele voorlichting te veranderen. De deelnemers hadden levendige discussies over onderwerpen die van groot belang waren voor ouders, leerkrachten en leerlingen en genoten van rollenspellen. We zijn erg blij met de resultaten van de pilot, omdat het een interessante ervaring was die de noodzaak onderstreepte om seksuele voorlichting op te nemen in de nationale lesprogramma's en verdere ondersteuning te bieden aan leerkrachten en ouders. We kunnen en zullen het materiaal gebruiken voor het organiseren van seminars in de toekomst. De resultaten zullen erg nuttig zijn, vooral in ons toekomstige werk in het voortgezet speciaal onderwijs.

Hoe was de ervaring in Noord-Macedonië?

De e-cursus voor leerkrachten werd gepresenteerd en gedeeld met de doelgroep van schoolpersoneel van het gymnasium "Orce Nikolov" (dat deelnam aan de pilot workshops), andere schoolnetwerken en het grote publiek. De docenten en het schoolpersoneel kregen de kans om de cursus individueel en in hun eigen tijd te doorlopen nadat de pilot workshops hadden plaatsgevonden. In totaal voltooiden 16 deelnemers uit N. Macedonië de e-learning cursus voor leerkrachten. Wat we konden opmaken uit de vervolgevaluatie en -feedback was dat leerkrachten de creatieve methoden en leermiddelen van de cursus erg interessant en nuttig vonden,

omdat ze bijdragen aan de sociale inclusie van kwetsbare maatschappelijke groepen, waaronder jongeren met verstandelijke beperkingen.

De pilot van de "Inclusief het gezin in inclusieve seksuele voorlichting voor scholen" in Noord-Macedonië werd georganiseerd in twee aparte workshops op twee dagen van elk 8 uur. De eerste groep bestond uit 8 leerkrachten en schoolpersoneel (psychologen, pedagogen, speciale opvoeders) van twee scholen voor algemeen onderwijs en één school voor speciaal onderwijs. De tweede groep bestond uit ouders en een leerkracht die ook deelnam aan de workshop voor leerkrachten.

Docenten waren erg tevreden over de activiteiten en de workshop. Het was nuttig voor hen en ze hebben informatie en hulpmiddelen gekregen die hen kunnen helpen wanneer ze met hun leerlingen over seksuele voorlichting praten.

Ze waren erg enthousiast en toegewijd aan de activiteiten en genoten van het delen en uitwisselen van hun ervaringen en uitdagingen die ze tegenkwamen. Er werd benadrukt dat de betrokkenheid, steun en samenwerking met ouders van bijzonder belang was voor leerkrachten om het programma op school te kunnen implementeren.

Over het algemeen waren de ouders het eens over het belang van seksuele voorlichting in het schoolcurriculum of op zijn minst door middel van verschillende activiteiten, programma's of educatieve workshops. De ouders hebben echter niet genoeg voorkennis, vooral over hoe ze moeten handelen in verschillende situaties waarmee hun kinderen te maken krijgen in verband met seksuele voorlichting.

Het grootste probleem is dat de meerderheid van de ouders geen vertrouwen heeft in de leerkrachten voor het geven van seksuele voorlichting op school en dat ze niet geloven dat de leerkrachten goed voorbereid zijn en over voldoende middelen beschikken om seksuele voorlichting te geven. De algemene mening van de ouders is dat de leerkrachten een opleiding moeten krijgen waar ze de nodige instrumenten en ondersteuning krijgen om voorbereid te zijn op het geven van seksuele voorlichtingsprogramma's.

Hoe was de ervaring in Spanje?

In Spanje waren leerkrachten van de INS Vallbona d'Anoia middelbare school betrokken bij zowel de e-learning cursus als de training voor schoolpersoneel en families. Hierdoor konden we niet alleen zorgen voor een solide groep deelnemers, maar ook voor een gestructureerde en uitgebreide trainingservaring.

Naast het individueel en in hun eigen tempo uitvoeren van de e-cursus, werden leerkrachten uitgenodigd voor twee online sessies gefaciliteerd door La Xixa om de e-cursus te presenteren, ondersteuning te bieden bij het registratieproces en ten slotte de algehele ervaring te evalueren. Via

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die uitsluitend de standpunten van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

de niet-formele en formele evaluatie gaven de deelnemers aan dat ze dankzij het platform nieuwe kennis en hulpmiddelen hebben opgedaan om programma's voor seksuele voorlichting op school te implementeren.

Wat betreft de training voor scholen en families besloten we om ook de studenten erbij te betrekken, om rekening te kunnen houden met hun standpunten, vragen en zorgen, maar ook om hun families te motiveren om deel te nemen aan het project.

In totaal namen 8 leerkrachten, 7 studenten en 10 familieleden deel aan de training, daarbij tellen we de leerkrachten, docenten en studenten niet mee die als publiek deelnamen aan de forumtheatervoorstelling.

De training richtte zich op het creëren van een effectieve dialoog tussen de school, leerlingen en gezinnen. Tijdens de eerste sessies werkten de leerkrachten aan het herkennen en waarderen van diversiteit, het herontdekken en opnieuw verbinden met de diepe motivatie die hen tot hun beroep dreef en het verkennen van de rol van leerkrachten in seksuele voorlichting, samen met de angsten en moeilijkheden die dat oproept. In de volgende sessies werkten docenten en studenten samen om twee Forumtheaterstukken te maken die vervolgens werden opgevoerd voor een publiek van studenten, schoolpersoneel en familieleden. Dankzij de techniek van het forumtheater, waarbij toeschouwers kunnen ingrijpen in de scène, was het mogelijk om een vruchtbare dialoog te genereren en diep na te denken over de kwesties die op het podium werden gepresenteerd (gender rollen, instemming en homofobie). De training werd vervolgens apart voortgezet met de leerkrachten aan de ene kant en de gezinnen aan de andere kant.

De pilot training was een groot succes. De leerkrachten waren het erover eens dat ze nuttige informatie en hulpmiddelen hadden gekregen om in de klas met hun leerlingen over seksuele voorlichting te praten, maar ook om een dialoog op gang te brengen binnen de schoolgemeenschap. Ze hadden veel waardering voor de methodologieën en instrumenten die tijdens de training werden gebruikt en vonden dat er op scholen meer met theater moest worden gewerkt om de communicatie tussen leerkrachten, leerlingen en gezin te verbeteren en op een creatieve manier om te gaan met moeilijke onderwerpen zoals seksualiteit. Gezinnen verklaarden dat hun deelname aan het evenement hen aan het denken zette en hun kijk op het belang van seksuele opvoeding op school gedeeltelijk veranderde.

Hoe was de ervaring in het VK?

In het Verenigd Koninkrijk vonden de proefsessies van de e-learning cursus plaats in het Joseph Lappin Centre in Liverpool op 28th en 30 maart. De pilot werd uitgevoerd in samenwerking met ons netwerk "Deaf Active", dat nauw samenwerkt aan verschillende programma's met scholen, waaronder de Broadgreen International School met een focus op dove leerlingen. 21 mensen

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die uitsluitend de standpunten van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

uit verschillende leeftjidssegmenten (18-39), waaronder families, docenten en personeel, woonden de activiteiten bij en namen eraan deel.

De deelnemers werden uitgenodigd om zich te registreren op het platform en deel te nemen aan de MOOC, die een gestructureerd leertraject biedt, evenals ondersteunend materiaal en activiteiten om leerkrachten en opvoeders te helpen het onderwerp beter te begrijpen en hen uit te rusten met de instrumenten en vaardigheden die nodig zijn om aan de behoeften van hun leerlingen te voldoen. Door zich in te schrijven voor de cursus kregen de deelnemers toegang tot verschillende modules en konden ze in hun eigen tempo innerlijke oefeningen doen.

Dankzij de pilot sessies kon de e-cursus gedeeld en gepromoot worden onder een breed publiek van leerkrachten, medewerkers en opvoeders. Volgens de evaluaties van de deelnemers waren de proefsessies succesvol en ontwikkelden ze hun kennis en vaardigheden. De deelnemers gaven aan dat de activiteiten leuk, gemakkelijk en interactief waren. De teambuilding activiteiten, non-verbale oefeningen en niet-formele activiteiten stelden opvoeders in staat om na te denken, oplossingen voor te stellen en uitdagingen waar ze mee te maken hebben te bespreken met leerlingen, ouders en hun kinderen. Bovendien konden gezinnen leren over gender- en seksuele opvoedingsterminologieën en zich bewust worden van het belang om deel te nemen aan een open en duidelijke dialoog ter ondersteuning van de seksuele opvoeding van hun kinderen, wat in het Verenigd Koninkrijk nog steeds een taboe is.

Hoe was de ervaring in Nederland?

De Sexmatters pilot voor docenten vond plaats op het kantoor van Sexmatters, waar we zes mensen aanwezig hadden. De deelnemers werkten hard en geconcentreerd en waren erg enthousiast om te zien wat er gemaakt was voor de e-learning cursus en wat ze als feedback konden geven. Sommige deelnemers waren veel enthousiaster dan anderen, die erg kritisch waren. Het kan te maken hebben gehad met hoe open de verschillende deelnemers stonden voor de meer creatieve of belichaamde methodes die gebruikt werden in de e-cursus, in tegenstelling tot de meer 'droge' en theorie gerichte vormen die ze gewend waren. Als facilitators realiseerden we ons dat het extra nuttig was voor onze eigen teamleden om deze manier van lesgeven te zien en te ervaren, omdat we misschien meer creatieve of belichaamde methoden in onze eigen lerarenopleiding zouden kunnen opnemen.

De enthousiaste en positieve reacties gingen vooral over het analyseren van de eigen vooroordelen en emotionele bagage, en over de visualisatie oefeningen om na te denken over wat je zou doen in een specifieke situatie. Er waren ook positieve meningen over het betrekken van de families bij seksuele voorlichting, want, zoals twee van de deelnemers het zo kernachtig uitdrukten: "Seksuele opvoeding gebeurt zowel thuis als in het klaslokaal" en "de gesprekken over seksuele opvoeding stoppen

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die uitsluitend de standpunten van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

niet in het klaslokaal maar gaan door naar huis." Sommige deelnemers waren blij dat ze zich in een aantal van de visualisatie oefeningen konden voorbereiden op het praten met gezinnen, terwijl anderen zeiden dat ze liever wat tips en trucs hadden gekregen over hoe ze zo'n gesprek kunnen voeren.

Wat we mee naar huis nemen

De toegevoegde waarde van deze ervaring is de mogelijkheid om verschillende feedback te verzamelen, juist omdat ze uit zeer verschillende sociaal-culturele achtergronden komen. Dit is een grote troef die het mogelijk maakt om innovatieve voorstellen te doen omdat ze voeling hebben met de echte behoeften van het gebied en ook inspiratie kunnen halen uit succesvolle initiatieven en ervaringen!

Om op de hoogte te blijven van INCLUDED bezoek je de [projectwebsite](#) en volg je ons op sociale media met de hashtag #includedproject.

